

CONSTANTINA PALMER

TOT MAI APROAPE DE DUMNEZEU

*Povestiri despre încercări,
povestiri despre biruințe*

Traducere din limba engleză de
Luminița Irina Niculescu

editura
Σοφία

București

Cuprins

Introducere.....	7
1. Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor	15
2. Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia	51
3. Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul ..	95
4. Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura	133
5. Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.....	175
6. Fericiți cei curați cu inima, că aceia Îl vor vedea pe Dumnezeu	217
7. Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.....	257
8. Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor.....	301
Epilog	345

Introducere

Într-o lume în care dragostea dintre oameni s-a stins, ura a luat locul iubirii, iar plăcerile facile s-au substituit bucuriilor cu sens ziditor, se cuvine să rămânem credincioși iubirii pe care I-o purtăm lui Hristos Domnul, fie ea oricât de firavă, și s-o hrănim pentru a o spori, păstrând în suflet cu scumpătate fiecare cuvânt bun, fiecare învățătură duhovnicească, fiecare predică binefăcătoare pe care am ascultat-o: „Să vorbim despre Hristos, Domnul nostru, și despre Ortodoxie. Să-L propovăduim în casa noastră, pe cale, în autobuz sau în tramvai, la serviciu, la țară, pretutindeni, în orice loc, la orice oră.”¹

Când spun „să-L propovăduim”, nu mă refer doar la a cuvânta despre El, ci și la a le „vorbi” oamenilor despre Hristos prin stilul nostru de viață, prin faptele noastre, prin smerenie și prin respectarea cu strictețe a credinței. Numai atașându-ne de Hristos prin tot ce întreprindem vom putea să plantăm semințe autentice ale credinței în sufletele celor din jur, în relațiile noastre cu ei și în lumea

¹ Arhim. Athanasios Mitilinaios, *Homilies on the Book of Revelation*, vol. I, St. Nicodemus Publications, Bethlehem, Pennsylvania, 2009, p. 290.

înconjurătoare; este tot ceea ce putem face, tot ceea ce ni se cere. Dumnezeu va secera. El va culege roadele.

Așa mi-a fost împărtășit mie Hristos, prin cuvintele și faptele celorlalți oameni – și așa doresc și eu să-L împărtășesc, la rândul meu, cititorilor mei în această culegere de povestiri. Dar îngăduiți-mi mai întâi să mă prezint.

Urmându-i pe fratele meu și pe soția lui, Catherine (în prezent părintele Matthew și presvitera Catherine), soțul meu, părintele John, și cu mine am avut șansa să locuim și să predăm limba engleză la Seul, Coreea de Sud, timp de un an (2006-2007). A fost o adevărată binecuvântare, mai ales fiindcă în perioada în care am locuit acolo am frecventat o biserică ortodoxă coreeană. După un an, în 2007, ne-am mutat în Grecia, la Tesalonic, pentru a învăța limba greacă modernă și a studia teologia la Universitatea Aristotel; câțiva ani mai târziu au venit în Tesalonic fratele meu cu soția lui, stabilindu-se și ei în acel oraș. Soțul meu a fost hirotonit diacon de către Înaltpreasfințitul Arhiepiscop Irineu de Ottawa și Canada în vara anului 2011 și a slujit în Grecia în următorii doi ani (2011-2013) – timp în care și-a terminat studiile doctorale în teologie, iar eu pe cele de masterat, tot în teologie.

În tot acest timp, am profitat pe cât posibil de mediul ortodox din Grecia: am urmat cursuri de pictură a icoanelor în stil cretan, dar și cursuri de muzică psaltică bizantină, specializarea canto. Am scris o carte despre experiențele mele prilejuite de pelerinajele efectuate la numeroase mănăstiri de maici, intitulată *Mireasma sfințeniei. Povestiri dintr-o mănăstire de maici*¹, iar cartea de față este o continuare a ei. Deși poate fi citită independent de pri-

¹ Publicată de Editura Sophia, București, 2015.

Respect pentru oameni și căni

ma, iar acțiunea nu are loc într-o mănăstire de maici, *Tot mai aproape de Dumnezeu* preia o mulțime din teme și personajele din *Mireasma sfințeniei*. Este vorba despre o culegere de povestiri referitoare la preoți și monahi ortodocși, activitatea mea de profesoară de engleză în Coreea de Sud, studiile teologice din Grecia și perioada când am locuit acolo, dar și despre frânturi de viață din America de Nord.

În anul 2013, părintele John și cu mine ne-am întors în Canada, iar în primăvara aceluia an, soțul meu a fost hirotonit preot. Din toamna anului 2013, locuim în orașul St. John's, capitala provinciei Newfoundland din insula Newfoundland (coasta estică a Canadei), unde părintele păstorește de patru ani comunitatea creștin-ortodoxă de aici. Parohia noastră este singura parohie ortodoxă de pe suprafața insulei, care se întinde de-a lungul a 108.860 km – având aproape aceeași mărime ca și Grecia. Insula Newfoundland are 500.000 de locuitori și este situată în Oceanul Atlantic, la nord-est de Maritimes, New Brunswick, unde am copilărit atât eu, cât și soțul meu. Așezat pe coasta de est a insulei, orașul St. John's este aproape atât de Londra (Anglia), cât și de Toronto (Canada). După șapte ani petrecuți departe de meleagurile natale, întoarcerea în Canada este o adevărată binecuvântare și, deși trecerea de la viața într-un mare oraș bizantin precum Tesalonicul la cea de pe o insulă izolată a fost destul de grea, așa a fost voia lui Dumnezeu. El este Cel ce ne-a adus aici, drept care iată-ne aici – misionari moderni în Lumea Nouă.

Cartea de față este o rememorare a călătoriilor mele și a lecțiilor extraordinare pe care le-am învățat de-a lun-

gul lor. Deși am un masterat în teologie și sunt soție de preot, nu mă simt suficient de pregătită nici pentru a preda religia, nici pentru a scrie cărți pe teme duhovnicești, deoarece mai am încă multe de învățat în acest domeniu. Singurul talent în care am *cu adevărat* încredere este cel de povestitoare. Drept aceea, așa cum am procedat și în prima mea carte, vă ofer dumneavoastră, cititorilor mei, o serie de povestiri ale unor experiențe și trăiri care pe mine m-au învățat multe și m-au ajutat din punct de vedere duhovnicesc – sperând că le veți găsi edificatoare, pline de inspirație și poate chiar amuzante, într-o oarecare măsură. Ele exemplifică aspecte plăcute, dar și dificile, ale vieții creștine, pledează pentru strădania de a lua în serios viața în Hristos Domnul și constituie o provocare – aceea de a pune în practică învățăturile evanghelice în circumstanțele de viață în care se află fiecare dintre noi în prezent.

Când Mântuitorul S-a adresat mulțimilor adunate pe Muntele Ferisirilor și a rostit cunoscuta Sa predică, El a enumerat calitățile umane disprețuite de lume, accentuând faptul că prin astfel de calități ne putem considera binecuvântați și ne putem sfinți. Iată cuvintele rostite de Mântuitorul Hristos în predica de pe Munte:

„Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor.

Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

Fericiți cei blânzi, că aceia vor moșteni pământul.

Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe

Dumnezeu.

Respect pentru cei care vor să se facă fiii lui Dumnezeu se vor chema.

Fericiți cei prizonieri pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor.”

(Matei 5, 3-10)

Luând drept model această „rețetă” de sfințenie, alcătuită din primele opt Fericiri enumerate de Domnul și Mântuitorul nostru, cartea de față este alcătuită din opt capitole. Bineînțeles, predica Sa de pe Munte mai cuprinde o Fericire, cea de-a 9-a, pe care eu nu am inclus-o: „Fericiți veți fi voi când vă vor ocări și vă vor prizoni și, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră din pricina Mea. Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri” (Matei 5, 11-12).

În esență, această Fericire este congruentă cu cea precedentă, în care Iisus se referă la persecuțiile, prigonirile și defăimările îndurate de martirii și mărturisitorii „prizonieri pentru dreptate”, cărora le făgăduiește împărăția cerurilor („Fericiți cei prizonieri pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor”). Având în vedere această congruență și faptul că fiecare capitol al cărții mele include povestiri legate direct de principala componentă tematică a fiecărei Fericiri, o serie de povestiri adiționale despre prigoniri pentru dreptate ar fi fost nu numai repetitivă, ci într-un totu superfluă, îngreunând lectura.

Așadar, din punctul de vedere al structurii cărții, fiecare capitol ilustrează câte un aspect al fiecărei Fericiri, luat în parte – subliniind fie virtutea în sine, fie recompensa primită, fie și una, și alta. Capitolele sunt legate între ele precum verigile unui lanț, întrucât, după cum susținea Sfântul Ioan Gură de Aur, în predica de pe Muntele Feri-

Respect pentru oameni și cărți

cirilor, Mântuitorul nu numai că ne-a oferit un îndreptar al modului creștin de viață, dar a și împletit pentru noi „o minunată funie de aur”, pentru a ne arăta că fiecare virtute, fiecare Fericire se întemeiază pe cea care o precede:

„Căci cel smerit cu inima își va plânge în mod firesc păcatele sale. Cel care-și va plânge păcatele sale va fi, în mod necesar, blând, drept și milostiv. Cel care va avea blândețea, dreptatea și mila va avea inima curată. Cel care va avea inima curată va fi, fără îndoială, un om al păcii, iar cel care va avea toate aceste virtuți nu se va mai teme de nici un pericol; el nu se va tulbura când va fi ponegрит, ci își va păstra răbdarea chiar și în cele mai mari necazuri.”¹

Întrucât Fericirile rezumă în chip desăvârșit viața duhovnicească în Hristos Domnul, am ales să împărtășesc elementele esențiale ale unei astfel de vieți prin intermediul acestor povestiri. Când, împreună cu familia mea, am trecut la Ortodoxie, am devorat toate cărțile ortodoxe pe care le-am putut găsi, cuprinzând pilde impresionante și povestiri interesante despre creștinii ortodocși. Cărți precum *Patericul* și *Everghetinos*, viețile părinților stareți contemporani și scrisorile sfinților pustnici asceți m-au ajutat să aprofundez înțelegerea credinței ortodoxe, m-au inspirat în lupta de a trăi în duh ortodox și mi-au luminat calea spre dobândirea unei vieți de rugăciune dătătoare de pace și liniște. Dintotdeauna am căutat marile lecții de viață în lucrurile obișnuite de zi cu zi și singurul mod de a împărtăși tot ce-am învățat este prin intermediul povestirilor.

Cu toate că povestirile mele sunt niște simple narațiuni bazate pe experiențele, întâlnirile și dialogurile mele

¹ Sf. Ioan Gură de Aur, *Comentar la Evanghelia lui Matei, cap. 5*, Satu Mare, Editura Mănăstirea Portărița, 2003, p. 125.

Respect pentru monahi și mireni și părți

cu monahi și mireni din mai multe părți ale lumii, ele înfățișează chipuri ale chemării lui Hristos Domnul la mântuire, ilustrându-ne, prin exemple concrete, diferite feluri prin care putem dobândi harul dumnezeiesc și prin care ne putem feri de capcanele duhovnicești, străduindu-ne din toate puterile să ajungem la calea cea îngustă „care duce la viață” [Matei 7, 14] și să rămânem așezați pe ea.

Am intitulat acest volum de povestiri *Tot mai aproape de Dumnezeu. Povestiri despre încercări, povestiri despre biruințe*, pentru că am convingerea că acest titlu conține singurul ingredient al Ortodoxiei care nu se modifică, indiferent dacă trăim în Europa, Asia sau pe o insulă din Canada. Fie că suntem preoți, monahi sau mireni, tuturor ne este oferită dulceața harului; toți avem de înfruntat încercări și biruințe prin care ne străduim să dobândim harul dumnezeiesc și să nu-l pierdem – iar odată ce am gustat din el, dorim să le împărtășim și celorlalți dulceața lui. Dăruindu-vă aceste povestiri, sper să vă împărtășesc dulceața binecuvântată a harului din care am avut fericirea să mă împărtășesc și eu.

Scopul acestor povestiri este de a ne aduce aminte că răsplata pentru a ne fi luptat „lupta cea bună a credinței” (I Timotei 6, 12) este neînchipuit de mare. Ni se dăruiesc mijloacele prin care ne putem sfinți, deoarece dulcea mi-reasmă a harului ne este oferită fiecăruia dintre noi. Sper, de asemenea, ca povestirile să scoată în evidență faptul că îndatorirea, responsabilitatea, sarcina de a dobândi harul ne aparțin. Medicamentul așteaptă să fie administrat. Întrebarea este: îl vom lua noi oare? Vom face noi oare ceea ce este necesar pentru a ne apropia de Dumnezeu? Ne vom strădui noi să devenim smeriți, blânzi, curați cu ini-

ma, făcători de pace? Vom ajunge noi să trăim în duhul Sfințelor Evanghelii, îngăduindu-i luminii lui Hristos să strălucească *în* și *prin* noi – sau vom rămâne la stadiul de a răsfoi Sfintele Evanghelii?

„Sufletul nostru să fie gata de luptă, iar când va purta război [cu păcatul și cu patimile], atunci Îl va vedea pe Domnul venind și împărășind în inimă”¹, spunea vrednica de pomenire maica Makrina, stareța Mănăstirii Panagia Odigitria din Portaria. Aceasta este menirea vieții creștine. În ceea ce privește rostul acestei modeste cărți, el este acela de a demonstra că sfințenia poate fi atinsă cu adevărat și că toți ne putem apropia de Dumnezeu și toți putem gusta din dulceața harului divin, biruind încercările, și vom trăi o viață binecuvântată – dacă vom fi dispuși să ducem lupta cea bună.

¹ Maica stareță Makrina Bassopoulos, *Logia Kardias: Words from the Heart*, Orthodoxos Kypseli, Tesalonic, 2012.